

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Искра Баева от Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”

за доц. д-р Дарина Григорова Григорова, участничка в конкурса за заемането на академичната длъжност „професор” по професионално направление 2. 2. История и археология („История на Русия”), обявен в „Държавен вестник”, № 50 от 15 юни 2018 г.

Единственият участник в конкурса за заемане на академичната длъжност професор е доц. д-р Дарина Григорова от катедрата по нова и съвременна история на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Готвалд”.

1. Преподавателска дейност

Тъй като когато става дума за конкурс за заемане на преподавателска академична длъжност, най-важното в случая, поне според мен, е наличието на опит в работата със студенти. Затова ще започна своято становище с оценка на преподавателската дейност за доц. д-р Дарина Григорова. Тя е дългогодишен (от 18 години) и много харесван от студентите преподавател не само в Историческия, а и в Юридическия и във Факултета по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски”.

Своята преподавателска дейност Дарина Григорова започва през 2001 г. като асистентка по история на Русия и съвременна история в Историческия факултет, от 2003 г. е избрана за главен асистент, а през 2008 г. се хабилитира като доцент.

Лекционните курсове, които доц. д-р Дарина Григорова е подготвила и чете в СУ „Св. Климент Охридски”, са в бакалавърски и в магистърски програми в посочените по-горе три факултета на СУ. Те представят пред студентите от различните образователни степени следните теми:

В бакалавърските програми: „История на Русия и Източна Европа (XIII–XIX в.)”, „История на Русия и Източна Европа (XX в.)”, „Руският либерализъм в края на XIX в.”, „Постсъветска Русия между съветското минало и евразийското бъдеще” (в специалност „История” на ИФ); „История на архивите в Русия през XIX в.” (в специалност „Архивистика” на ИФ); „История на регион Евразия: геополитика и дипломация” (в специалност „Международни отношения” на ЮФ).

В магистърската степен: „Евразийската историософия” в МП “История на Евразия, Русия и Източна Европа”; „Руската памет за България през XIX в.” в МП “Възраждане и памет”; „Постсъветска Русия” в МП „Балканите и Русия”; 20 лекционни часа от курса „Русия и СССР в международните отношения, XVIII–XXI в.” в МП „Кризис, конфликти и дипломатия в световната политика, XVII–XX в.”; „История на Евразия, XX–XXI в.” в МП „История и съвременно развитие на страните от Източна Азия“ (Япония, Китай, Корея)– всички в ИФ на СУ, както и „Eurasianism as a Geopolitical Vector and as a Political Strategy in Post-Soviet Russia” в МП „Културни връзки и геополитика на ЕС” във ФКНФ.

Тъй като и аз чета лекции пред част от студентите, за които са предназначени курсовете на доц. д-р Дарина Григорова, мога уверено да потвърдя, че нейните лекции са много харесвани от студентите и добре посещавани. Това за мен е една от важните характеристики на един кандидат за академичната длъжност професор.

Към оценката за преподавателската дейност на доц. д-р Дарина Григорова трябва да се прибави и умението ѝ да разпространява постиженията на българската школа по историческа русистика и в чужбина. За това свидетелстват нейните лекции пред чуждестранни студенти и колеги. Най-впечатляващ е пълномащабният ѝ курс от 180 ч. лекции в Евразийския национален университет „Л. Н. Гумилев” в Астана, Казахстан. Но наред с него заслужава да се изброят и академичните ѝ лекции в Русия (в Москва и Красноярск), Беларус (Минск).

2. Научно-изследователска дейност

Втората по важност дейност, която задължително трябва да осъществява един кандидат за академична длъжност, е изследователската. Доц. д-р Дарина Григорова участва в конкурса за професор с научна продукция, написана и публикувана след хабилитирането ѝ: една монография в две издания (на български и на руски) – „Империя Феникс. Между съветското минало и евразийското бъдеще“ (С., 2015, Военно издателство, 192 с.); „Русский Феникс. Между советским прошлым и евразийским будущим“ (Москва, 2018, Книжный мир, 350 с.). От нейните статии и студии 44 вече са излезли от печат, а още 6 са под печат. И тези публикации са издадени на различни езици – освен на български, още на руски и английски. Както се вижда от бройката на научните публикации, историческите изследвания на доц. д-р Дарина Григорова са напълно достатъчни като количество.

Що се отнася до качеството на научната продукция, на първо място ще се спра на изследваната от нея проблематика. Мога да я очертая в следните проблемни кръгове: Политическа история на Руската империя и на постсъветската Руска федерация; Формиране на национална идентичност в постсъветското пространство; Външната политика на Русия; Дилемите пред руската интелигенция; Историческите предизвикателства пред развитието на Русия от XIX до XXI в.

В рамките на тези проблемни кръгове доц. д-р Дарина Григорова е развила своите идеи за особения път на модернизация, по който върви Русия от края на XIX в. и специфично-уникалния модел, който се опитва да формулира и наложи в началото на XXI в. Тя дава убедителни обяснения защо в Русия не успява да се утвърди и наложи либералният модел нито предреволюционния, нито в постсъветския период.

С оглед на обявения конкурс за професор на доц. Григорова, основното внимание трябва да се съсредоточи върху монографията ѝ „Империя Феникс”. Тя представлява обединение от изследвания, посветени на общата идея за съвременната идентичност на Руската федерация. В центъра на вниманието на авторката са изцяло нови проблеми от текущата история на Русия и постсъветското пространство, които бих могла да формулирам по следния начин: съотношението между национално и имперско в съвременното руско общество, сложното и нееднозначно отношение на днешна Русия към имперското и социалистическото ѝ минало, трансформацията на самоидентификацията на бившите „съветски народи” от идеите за общосъветска идентичност към национална/националистическа в постсъветското пространство и произтичащите от този процес вътрешнополитически и международни проблеми, опитите на ярки представители на руската интелигенция да участват във формирането на новата руска идентичност. Като цяло както тези проблеми, така и подходът към тях са нови и показват оригинално мислене и смелост на авторката при заявяване на собствена позиция.

Всички публикации на доц. д-р Дарина Григорова по този конкурс отговарят изцяло на научна специалност „История на Русия”, по която е обявен конкурсът.

Общият брой на цитиранията на научните публикации възлиза на 22, към които трябва да се прибавят и петте рецензии на книгата ѝ, с която участва в конкурса, при това рецензиите са не само в българската, а и в руската историография. Всичко това показва добрата разпознаваемост на доц. д-р Дарина Григорова в научната общност в България, а и в Русия, страната, на която е посветила научните си дирения.

3. Участие в организирането на преподавателско-научната дейност

Доц. д-р Дарина Григорова е отделила време и усилия и за организиране на преподавателската работа и научно-изследователската дейност. Ръководила е подготовката на многобройни студентски курсови и дипломни работи, а от петимата докторанти, които е ръководила, четирима успешно са защитили своите докторски дисертации.

Забележително е и участието на кандидатката за академичната длъжност професор в реализирането на разнообразни научни проекти. Най-важно значение за развитието на икорическата русистика в България има одобреният от Фонд „Научни изследвания” проект „Евразийски център за магистърски, докторантски и постдокторантски изследвания” (2012 до 2017 г.), благодарение на който е създаден Евразийският център VIA EVRASIA към СУ „Св. Климент Охридски”. Този център организира многобройни национални и международни научни прояви, а и издава разнообразни публикации, както и Алманах VIA EVRASIA.

От 2018 г. доц. Григорова участва и в международния проект „Русия, България, Балканите. Проблеми на войната и мира XVIII–XXI век (митове и действителност)”, одобрен от Фонд „Научни изследвания” към МОН. Тя е член и на редколегията на международното списание по историческа славистика „Studia Slavica Et Balcanica Petropolitana”.

Участието на доц. д-р Дарина Григорова в организирането на преподавателската дейност и в научни проекти показва, че тя има качествата и опита за заемане на академичната длъжност професор.

4. Заключение

Прегледът на преподавателска дейност на доц. д-р Дарина Григорова, както и анализът на нейните публикации и участието ѝ в организацията на научно-преподавателската дейност на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” ми дават пълното основание да препоръчам на уважаемото научно жури и на Факултетния съвет на ИФ доц. д-р Дарина Григорова да бъде гласувана на академичната длъжност „професор” по професионално направление 2. 2. История и археология („История на Русия”), за нуждите на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”.

3 ноември 2018 г.

Подпис:

(проф. д-р Искра Баева)